

2. Грицькова Н. В. Особливості соціально-професійної мобільності вчителя в умовах сучасної середньої школи. *Науковий вісник Донбасу*. 2011. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_1_6. (дата звернення: 27.04.2023).

3. Бойко Г. Соціальна мобільність педагога: теоретико-методологічний аспект. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 2. С.66-75.

4. Дячок Н. В. Навчання в університеті як один з пріоритетів формування успішної соціальної мобільності студентів. *Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки* : матер. IV щорічної Всеукр. наук.-практ. конф., 27 берез. 2014 р. Київ, 2014. С. 200-205.

5. Болотська О. А. Чинники соціальної мобільності сучасної молоді в контексті реформування системи вищої освіти . *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_24 (дата звернення: 27.04.2023).

6. Процеси соціальної мобільності у сучасному суспільстві : колективна монографія / О. М. Балакірева та ін.; за ред. О. М. Балакіревої. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2014. 208 с.

*Дмитро Филипюк,
здобувач третього рівня вищої освіти,
аспірант, 011 освітні педагогічні науки,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія*

Науковий керівник: **Олена Пехота**,
*доктор педагогічних наук,
професор кафедри соціальної роботи, менеджменту
освіти та педагогіки вищої школи,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія*

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН З АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Постановка проблеми. Оновлення професійної підготовки майбутніх фахівців медицини набуває особливої актуальності на сучасному етапі розвитку як медичної, так і педагогічної сфери. Тому

дослідники зосереджують увагу на різних аспектах інноватизації освітнього простору в закладах медичної освіти різних рівнів акредитації, починаючи з професійної підготовки сестринського персоналу.

За статистичними даними ЄДЕБО на 1.04.2023 р. в Україні здобувають освіту бакалавра сестринської справи 1126 осіб (з них 561 – на бюджетній формі навчання і 565 – за контрактом) [5]. Відтак у кожному закладі освіти використовуються оптимальні й ефективні форми і методи навчання студентів, що знаходить відображення у публікаціях викладачів і дослідників проблеми вдосконалення професійної підготовки сестринського персоналу.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових публікацій свідчить, що питання професійної підготовки майбутніх медичних сестер досліджувалося в різних напрямках. Так, фундаментальні дисертаційні роботи присвячувалися проблемам формуванню у студентів медичних коледжів основ професіоналізму (Т. О. Закусилова), професійно значущих якостей (М. І. Данюк), дослідницьких умінь і навичок (Т. П. Бабенко) та професійних цінностей (К. М. Куренкова); готовності до самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності (І. П. Гук), професійної самореалізації (І. П. Сірак), професійної мобільності (О. Б. Варава) та професійного зростання (А. Г. Саблук) та ін. Означені напрями професійної підготовки майбутніх медичних сестер охоплювали різнопланові дисципліни, в процесі вивчення яких відбувалося оновлення освітнього процесу в медичних коледжах.

Окремі дисертаційні роботи присвячено пошукам та експериментальній перевірці ефективних умов осучаснення професійної підготовки сестринського персоналу під час вивчення конкретних дисциплін, наприклад, хіміко-біологічних (Л. О. Борисюк, М. М. Лукашук), математичних (О. В. Шавальова), використовуючи засоби комп'ютерного оцінювання професійних знань у структурі підготовки медичних сестер (Л. М. Артемчук) тощо.

Водночас актуалізується проблема використання сучасного технологічно-педагогічного забезпечення дисциплін, що відображають специфіку подальшої професійної діяльності майбутніх бакалаврів сестринської справи, які працюватимуть, наприклад, у відділенні акушерства та гінекології.

Огляд наукових літературних джерел свідчить, що значну кількість наукових публікацій присвячено презентації досвіду викладачів кафедри акушерства та гінекології, де здобувають вищу медичну освіту майбутні лікарі. Дослідники презентують власний досвід впровадження в освітній процес медичних ЗВО інтерактивних технологій, вважаючи, що «імплементція інтерактивних методів у реальних клінічних умовах дозволить закріпити отримані знання, забезпечивши високий рівень клінічного мислення й засвоєння студентами практичних навичок на заняттях, що сприяє розвитку професійних та комунікативних компетентностей» [4, с. 52]. Звичайно, такий педагогічний досвід можна використати й у підготовці майбутніх медичних сестер під час вивчення дисциплін з акушерства та гінекології.

Дослідники зазначають, що професійне вдосконалення лікарів цієї спеціальності відбувається й після завершення навчання у МВНЗ в симуляційному центрі. Так, науковці доводять ефективність використання ситуаційних завдань, серед учасників яких окрім лікарського персоналу є й медичні сестри, кваліфікація і спеціалізація яких дозволяє працювати в акушерсько-гінекологічній бригаді [1, с. 19]. Проте виконання професійних ролей усіма учасниками такої бригади відображає цілісний процес надання медичної допомоги пацієнтці в акушерському чи гінекологічному відділенні, але не дає змоги конкретизувати специфіку всіх аспектів роботи сестринського персоналу, що потрібно враховувати у професійній підготовці бакалаврів сестринської справи у процесі вивчення дисциплін з акушерства і гінекології в медичних коледжах.

Продовження думки щодо важливості осучаснення медичної освіти майбутніх працівників сфери охорони здоров'я знаходимо в інших публікаціях. Так, Л. Козирацька аргументує доцільність використання ігрових технологій на практичних заняття при вивченні акушерсько-гінекологічних дисциплін. Авторка стверджує, що впровадження рольових ігор на заняттях дає змогу студентам «наблизитися до реальних життєвих ситуацій через їх моделювання, формує вміння та навички, розвиває творчість, навчає діловому спілкуванню тощо» [2, с. 75] й уможлиблює проведення практичних занять «більш різноманітно, стимулює пізнавальну активність студентів, формує вміння співпрацювати, дозволяє не тільки поглибити теоретичні знання, а й удосконалити виконання практичних навичок та професійних умінь» [2, с. 77].

У контексті необхідності врахування всебічного розвитку майбутніх медичних сестер заслуговують на увагу наукові розвідки, присвячені міжпредметним та інтегрованим зв'язкам у вивченні клінічних дисциплін у медичних коледжах. Дослідники презентують власний досвід проведення інтегрованої конференції на тему «Вагітність та патологія ендокринної системи» (акушерство та гінекологія, медсестринство у внутрішній медицині) і переконливо доводять, що інтегровані заняття в медичних коледжах «дають можливість формувати у студентів готовність до майбутньої професійної діяльності в умовах сучасної медицини, визначати профілактичні можливості при різних патологіях, сприяють формуванню якісного рівня знань, що забезпечує професійний розвиток майбутніх спеціалістів» [3, с. 43].

Висновки. Отже, з метою вдосконалення професійної підготовки студентів у медичних коледжах та формування фахової компетентності майбутніх бакалаврів сестринської справи доцільно враховувати досвід дослідників, отриманий у процесі оновлення методики вивчення дисциплін з акушерства і гінекології.

Перспективи подальших наукових досліджень визначаємо в напрямі створення оптимального навчально-методичного комплексу, що об'єднає сучасні педагогічні технології, методи і форми у вивченні дисциплін з акушерства та гінекології.

Список використаних джерел:

1. Бойчук А. В., Шадріна В. С., Хлібовська О. І. Особливості навчального процесу на кафедрі акушерства та гінекології післядипломної освіти в контексті інтеграції до європейського освітнього простору. *Медична освіта*. 2021. № 3. С. 17-22.
2. Козирацька Л. М. Застосування ігрових технологій на практичних заняттях при вивченні акушерсько-гінекологічних дисциплін. *Магістр медсестринства*. 2018. № 2 (20). С. 75-78.
3. Лавровська А. А., Лапінська Т. В. Міжпредметні та інтегровані зв'язки як необхідна складова у вивченні клінічних предметів. *Магістр медсестринств*. 2018. № 1 (19). С. 41-44.
4. Мартинюк В. М., Маланчук Л. М., Маланчин І. М., Лимар Л. Є. Впровадження освітніх інтерактивних технологій у навчальний процес на кафедрі акушерства і гінекології. *Медична освіта*. 2021. № 3. С. 49-52.

5. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. Кількість здобувачів вищої, фахової передвищої освіти. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://registry.edbo.gov.ua/opendata/educators/> (дата звернення: 28.02.2023).

Оксана Черпака
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: Віра Поліщук
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ ЗЗСО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства у зв'язку зі зростанням напруженості в країні через воєнний стан, політичні, соціально-економічні труднощі виникає проблема збільшення стресогенності життєдіяльності людини. Стресові умови роботи притаманні представникам багатьох видів професій –конфлікти, відповідальність за результат, обмеження часу, загроза життю, що яскраво проявляється у професіях системи «людина-людина». Такі умови роботи спричиняють значне емоційне та фізичне виснаження, що призводить до появи проявів професійного вигорання.

У період високої невизначеності та стресогенності працюють педагоги закладів загальної середньої освіти, які сповна відчувають на собі комплекси психотравмуючих факторів, що впливають на рівень працездатності та емоційний стан. Посилення явища професійного вигорання педагогів закладів загальної середньої освіти пов'язане з роботою в умовах воєнного стану, економічну нестабільність, високий рівень завантаженості.